

УДК 378:811.111

О. Е. Можаровська
Вінницький технічний коледж

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТУ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ

У статті розглядаються можливості використання технології веб-квесту як моделі проектно-орієнтованої іншомовної професійної підготовки. Досліджується ефективність і можливості використання веб-квест технології. Описується структура, можлива тематика й види веб-квестів. Детально розглядаються види завдань для веб-квестів та їх використання в іншомовній підготовці. Розглядається структура та складові частини веб-квест презентації. Акцентується увага на перевагах веб-квест-технологій у іншомовній професійній підготовці. Розкриваються переваги використання веб-технології в навчальному процесі.

Ключові слова: веб-квест, іншомовна підготовка, Інтернет-ресурси, інформаційні технології, презентація, пізнавальна активність.

Постановка проблеми. Сучасність ставить все більш високі вимоги до навчання практичному професійному володінню іноземною мовою. Обсяги інформації ростуть і часто способи її передачі, зберігання й обробки є неефективними. Використання інформаційних технологій розкриває величезні можливості комп'ютера як засобу навчання. Комп'ютерні технології мають багато переваг перед традиційними засобами навчання. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і поєднувати їх у різних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сформувати лінгвістичні здібності, створити комунікативні ситуації, автоматизувати мовні та мовленнєві дії, а також забезпечують можливість обліку ведучої репрезентативної системи, реалізацію індивідуального підходу та інтенсифікацію самостійної роботи студентів. Проте надзвичайно важливо, щоб процес інформатизації не зводився лише до формального використання нових технічних засобів у процесі навчання, а служив основою створення принципово нової системи освіти, розробки й використання інноваційних методик.

Аналіз досліджень і публікацій. Використання Інтернет-ресурсів у навчанні досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці Е. І. Багузіна, В. Д. Байков, Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, А. А. Миролубова, О. Г. Полякова, Ю. С. Яценко, Р. Вернер, Б. Додж, Т. Марч.

Наукова новизна дослідження зумовлена авторським підходом щодо проблематики використання технології веб-квесту в іншомовній професійній підготовці студентів технічних спеціальностей.

Метою статті є аналіз можливостей використання Інтернет-ресурсів у іншомовній професійній підготовці, зокрема технології веб-квесту як моделі проектно-орієнтованого іншомовного навчання.

Викладення основного матеріалу. Сьогодення вимагає від фахівців з викладання іноземних мов приділяти багато уваги роботі із сучасними електронними ресурсами. Це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основною метою іншомовної підготовки є формування та розвиток комунікативної культури, навчання практичного оволодіння іноземною мовою. Завдання викладача полягає в тому, щоб створити кожному студентові умови для практичного оволодіння мовою, вибрати такі методи навчання, які дозволили б кожному проявити свою активність і творчість. Такі сучасні педагогічні технології, як навчання в співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет-ресурсів допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію й диференціацію навчання з урахуванням здібностей, рівня підготовки, інтересів студентів [1, 32].

Упровадження в освітній процес інформаційних технологій дозволило виявити такі фактори їх ефективності:

- інтенсифікація навчального процесу;
- створення сприятливих умов для оволодіння навчальним матеріалом на основі принципу наочності;
- посилення мотивації;
- наявність постійного зворотного зв'язку в навчальному процесі;
- індивідуалізація навчального процесу;
- заглибленість у засвоєнні конкретного матеріалу;
- усунення рутинної роботи викладача з контролю знань студентів.

Ми вважаємо, що саме Інтернет є джерелом, яке сприяє розвитку мовних навичок, дає необхідну інформацію, тренувальні ресурси, вмотивовуючи навчальну діяльність. Форми роботи з комп'ютерними навчальними програмами під час іншомовної підготовки включають: вивчення лексики, відпрацювання вимови, навчання діалогічного і монологічного мовлення, навчання письма, відпрацювання граматичних явищ [3, 41].

На нашу думку, сьогодні в освітньому просторі достатню популярність дістали веб-квести, інтернет-сайти, які розробляються для максимальної інтеграції інтернет-технологій у навчальні предмети на різних рівнях навчання. Особливістю освітніх веб-квестів є те, що інформація для самостійної роботи студентів може перебувати на різних веб-сайтах, а результат роботи з квестами може бути представлений публікацією у вигляді веб-сторінки або веб-сайту.

Quest у перекладі з англійської мови – тривалий цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний з пригодами або грою; також служить для позначення одного з різновидів комп'ютерних ігор. М. Ю. Кадемія квестом називає комп'ютерну гру, в якій гравець має досягти певної мети, використовуючи власні знання й досвід, а також спілкуючись з учасниками квесту [4, 48]. За її словами веб-квест у педагогіці – це проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернету [4, 26].

Веб-квести – організовані засоби Веб-технологій у середовищі WWW. За своєю організацією вони є досить складними: вони спрямовані на розвиток у студентів навичок аналітичного і творчого мислення; викладач має володіти високим рівнем предметної, методичної та інформаційно-комунікаційної компетентності [4, 26].

У середині 90-х років минулого століття Веб-квест метод був розроблений американцем Берні Доджем (Bernie Dodge) і австралійцем Томом Марчем (Tom March). Незабаром він став відомий і був удосконалений у Швейцарії. На даний момент цей метод широко використовується всіма країнами під час навчання, зокрема, при навчанні іноземних мов.

Отже, WebQuest (дослівно з англійської «пошук у мережі Інтернет») – це проектна дидактична модель, що передбачає самостійну пошукову роботу студентів на веб-сайтах всесвітньої павутини з метою вирішення навчальної проблеми. Результатом діяльності є презентація отриманих даних в Інтернет мережі. Знайомство з роботами однокласників має спонукати інших студентів до подальших пошуків і більш детального вивчення проблеми. Багато в чому WebQuest-метод базується на теорії конструктивізму в навчанні, де важливо не відтворення об'єктивної енциклопедичної реальності, а формування власного уявлення про неї. У даному випадку, Інтернет виступає не метою, а засобом навчання. Німецький WebQuest, на відміну від класичного американського, де можливе використання різних джерел інформації для вирішення проблеми, припускає використання тільки Інтернет-ресурсів.

У порівнянні з такими завданнями на основі ресурсів Інтернету, як тематичний список посилань (Hotlist), мультимедійний альбом (Multimedia Scrapbook), пошук скарбів (Treasure/Scavenger Hunt) і колекція прикладів (Subject Sampler), веб-квест є найбільш складним як для студентів, так і для викладача. Веб-квест спрямований на розвиток навичок аналітичного та творчого мислення. Викладач, який створює веб-квест, повинен володіти

високим рівнем предметної, методичної та інфокомунікаційної компетентності. Отже, змінюється роль викладача: він перетворюється з інструктора на компетентного колегу, наставника [2, 92]. Викладач у даному випадку стає консультантом, організатором і координатором проблемно-орієнтованої, дослідницької, навчально-пізнавальної діяльності студентів.

За твердженням Берні Доджа веб-квести можна поділити на короткострокові (Short Term WebQuest) та довгострокові (Long Term WebQuest).

Короткострокові веб-квести розробляються на одне-три заняття. Їх метою є отримання знань та їх інтеграція в початковий процес. Як результат роботи з короткостроковим веб-квестом, студент набуває навичок опрацювання та систематизації великої кількості інформації в межах невеликого за обсягом часу та використання для виконання проекту.

Довгострокові веб-квести, як правило, розраховані на термін від одного тижня до місяця. Після завершення роботи над довгостроковими веб-квестами, студент спроможний аналізувати матеріал, трансформувати його та використовувати для створення власної веб-сторінки або веб-сайту.

Існують три основних елементи, які відрізняють освітній веб-квест від простого пошуку інформації в Інтернеті,

1. Наявність проблеми, яку потрібно вирішити.

2. Пошук інформації з проблеми здійснюється в Інтернеті групою студентів. Кожен з членів групи має чітко визначену роль і робить внесок у вирішення загальної проблеми у відповідності зі своєю роллю.

3. Розв'язання проблеми відбувається шляхом ведення переговорів і досягнення згоди між усіма учасниками проекту.

Тематика веб-квестів може бути найрізноманітнішою, проблемні завдання можуть відрізнятися за ступенем складності. Результати виконання, залежно від досліджуваного матеріалу, можуть бути представлені у вигляді усного виступу, есе, комп'ютерної презентації, веб-сторінки тощо.

Берні Додж описує такі види завдань для веб-квестів:

1. *Переказ.* Демонстрація розуміння теми на основі подання матеріалів з різних джерел у новому форматі: створення презентацій, плакатів, розповіді.

2. *Планування та проектування.* Розробка планів або проекту на основі заданих умов.

3. *Саморозуміння.* Будь-які аспекти дослідження особистості.

4. *Компіляція.* Трансформація формату інформації, отриманої з різних джерел: створення книги кулінарних рецептів, віртуальної виставки, капсули часу, капсули культури.

5. *Творче завдання*. Творча робота в певному жанрі – створення п'єси, вірша, пісні, відеоролика.

6. *Аналітична задача*. Пошук і систематизація інформації.

7. *Детектив, головоломка, таємнича історія*. Висновки на основі суперечливих фактів.

8. *Досягнення консенсусу*. Розробка рішення щодо гострої проблеми.

9. *Оцінка*. Обґрунтування певної точки зору.

10. *Журналістське розслідування*. Об'єктивний виклад інформації (поділ думок і фактів).

11. *Переконання*. Схилення на свій бік опонентів або нейтрально налаштованих осіб.

12. *Наукові дослідження*. Вивчення різних явищ, відкриттів, фактів на основі унікальних онлайн джерел.

У навчанні мови використовуються веб-квести: 1) з різних навчальних дисциплін, створені для носіїв мови; 2) для тих, хто вивчає іноземні мови.

Використання веб-квестів та інших завдань на основі ресурсів Інтернету в навчанні мови вимагає від учнів відповідного рівня володіння мовою для роботи з автентичними ресурсами Інтернету. У зв'язку з цим ефективна інтеграція у процес навчання іноземних мов можлива в тих випадках, коли веб-квест:

- є творчим завданням, яке завершує вивчення будь-якої теми;
- супроводжується тренувальними лексико-граматичними вправами на основі мовного матеріалу використаних у веб-квесті автентичних ресурсів. Виконання таких вправ може передувати роботі над квестом, або здійснюватися паралельно з нею.

На нашу думку, WebQuest-метод має низку переваг у іншомовній підготовці:

- забезпечує автономність і самостійність студентів;
- дає можливість реалізувати індивідуальний підхід;
- робить осмисленим і доцільним систематичне використання на уроці Інтернет-ресурсів, мультимедійних та традиційних засобів навчання;
- мотивує студентів до застосування мовних знань і вивчення нового мовного матеріалу;
- дозволяє використовувати актуальну автентичну інформацію;
- має можливість для введення лінгвокраїнознавчого компоненту;
- допомагає організувати активну самостійну або групову пошукову діяльність студентів, якою вони самі управляють;
- організовує роботу над будь-якою темою у формі цілеспрямованого дослідження, як протягом кількох годин, так і декількох тижнів;

- сприяє прийняттю самостійних рішень;
- розвиває критичне мислення, тренує розумові здібності (пояснення, порівняння, класифікація, виділення загального й часткового тощо);
- передбачає використання при навчанні студентів різного віку та рівня володіння мовою.

Щоб ефективно організувати процес роботи над веб-квестом, викладач заздалегідь готує презентацію, підбирає завдання, знаходить джерела інформації, обмірковує форму презентації результатів і процес контролю й оцінки. Протягом роботи над веб-квестом викладач виконує функцію помічника-консультанта.

WebQuest являє собою презентацію, що складається з декількох частин:

1. Вступ. Формулювання теми. Окреслюється ситуація, оголошується тема, ставиться проблема. Вона може бути представлена у формі історії, легенди, що має проблемний характер. Задана ситуація передбачає вирішення проблеми з позиції певної ролі, виконуючи яку, студент несе відповідальність за свій і загальний результат. Ролі учасників повинні бути чітко прописані.

2. Визначення змісту завдання. Формулюються завдання, які обов'язково повинні бути розв'язуваними, об'ємними, комплексними, які вимагають термінового вирішення. Вони мають бути зрозумілими, цікавими і здійсненими. Пояснюється, що студентам слід зробити, чітко визначається підсумковий результат самостійної роботи (наприклад, задана серія питань, на які слід знайти відповідь, прописана проблема, яку потрібно вирішити, визначена позиція, яка повинна бути захищена). Чим точніше й конкретніше будуть сформульовані завдання, тим якісніше буде результат. Питання формулюються таким чином, щоб при відкритті сайту студент розумів принципи для відбору матеріалу, виділення головного з усієї інформації, яку він знайде. Це можуть бути такі типи завдань: збір інформації, рішення загадки, створення творчого продукту, проаналізувати стан речей, прийняти рішення, досліджувати щось. Важливо також обговорити пред'явлення результатів (вид, форма, оформлення тощо). У завдання з деяких тем логічним буде включення до заключної частини риторичних питань, які стимулюватимуть активність пошукової роботи. Певне керування процесом з боку викладача може проводитися через надання списку запитань, поширення прикладів, схем.

3. Перелік джерел інформації. Надається список веб-сторінок та інших джерел, які допоможуть у вирішенні проблеми.

4. Виконання завдання. Процес пошуку відповіді на запитання. Описується процедура роботи, яку необхідно виконати кожному учаснику, послідовність дій, різноманітні поради з виконання того чи іншого завдання. Виконавши всі завдання, студенти зможуть успішно підготувати підсумкову роботу. Саме ця стадія веб-квесту має найбільш розвивальний потенціал: під час пошуку відповідей на поставлені питання вдосконалюється критичне мислення, уміння класифікувати об'єкти та явища, порівнювати, аналізувати, абстрактно мислити.

5. Презентація результатів. В Інтернеті або в будь-якій іншій формі (вірш, газета, афіша, презентація, слайд-шоу, буклет, анімація, постер, фоторепортаж тощо). Найбільш ефективним є розміщення результатів роботи над веб-квестом у мережі Інтернет на спеціалізованих сайтах. Таким чином досягаються три цілі: студенти розуміють, що завдання є високотехнологічним; вони отримують аудиторію, зацікавлену в результатах їх праці; у них з'являється можливість зворотного зв'язку.

6. Контроль і оцінка процесу та результатів. Це одна з важливих і відповідальних частин роботи. Викладач заздалегідь продумує критерії самоконтролю, самооцінки, контролю й оцінки групою, які можуть бути детальними або більш загальними, залежно від задуму викладача. Критерії мають бути заздалегідь відомі студентам. Вони знайомляться з цими критеріями перед початком роботи, щоб у них було повне розуміння того, що від них вимагається і до чого їм необхідно прагнути. Критерії оцінки залежать від типу навчальних завдань, що вирішуються у веб-квесті. Вони можуть бути різними (за часом презентації, новаторством, оригінальністю тощо). В оцінці підсумовується досвід, який був отриманий студентом при виконанні самостійної роботи за допомогою веб-квест технології.

7. Висновок. Короткий опис того, чому зможуть навчитися студенти, виконавши даний веб-квест. Підсумовується досвід, який буде отриманий учасниками після виконання самостійної роботи над веб-квестом.

Варто зазначити, що обговорення результатів роботи над веб-квестами можна провести у вигляді конференції, щоб студенти мали можливість продемонструвати власні досягнення. Результати веб-квеста для звіту можуть мати різноманітні форми, а саме: база даних; онлайн документ, проведення інтерв'ю з експертом протягом заняття, публікація в мережі Інтернет.

Темами веб-квестів у технічних коледжах спеціальності «Обслуговування і ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» можуть бути: «Новини конструкції гальмівного механізму автомобілю», «Коробки передач автомобілю (механічні, автоматичні)», «Вихлопна

система автомобілю. Вплив відпрацьованих газів на навколишнє середовище», «Паливна система автомобілю. Альтернативні палива», «Підсилювачі рульового керування автомобілем».

Аналізуючи всю роботу студентів під час виконання квесту, можна виділити такі кроки: 1) формулювання умов завдання; 2) визначення та знаходження невідомої інформації; 3) аналіз, обробка, узагальнення й обговорення виявленої інформації; 4) оформлення результатів роботи.

Висновки. Безперечно, методика використання веб-технологій, зокрема веб-квестів у навчальному процесі, розвиває пізнавальну активність студентів та навички самостійного отримання знань, активізує навчальний процес, сприяє підвищенню індивідуалізації навчання та його якості. Існує чимало доказів на користь використання веб-квестів у процесі вивчення іноземної мови. При відносно низькому рівні комп'ютерних навичок студентів досягаються дві основні мети навчання мови – комунікація та обмін інформацією. Квести дозволяють включати в самостійну роботу як окремого студента, так і колектив студентів. Такий вид сайтів сприяє розвитку критичного мислення, вміння порівнювати, аналізувати, знаходити і класифікувати інформацію. У студентів підвищується мотивація, що, у свою чергу, веде до підвищення ефективності іншомовного навчання.

Отже, використовуючи Інтернет-ресурси під час іншомовної професійної підготовки, можна ефективно вирішити низку навчально-дидактичних завдань, зокрема формувати стійку мотивацію, активізувати розумові здібності студентів, унаочнювати заняття, забезпечувати новими автентичними матеріалами. Процес такого іншомовного професійного навчання дає можливість формувати навички самостійної роботи з матеріалами. Навчальний процес при цьому інтенсифікується. А головне, вдається реалізувати комунікативний, диференційований, особистісно-орієнтований підхід до навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белая Т. Н. Компьютеризация обучения преподавания английского языка / Т. Н. Белая, Ю. А. Белый // Иностранные языки в школе. – 1998. – № 1. С. 32–34.
2. Великанова А. В. Компетентно-ориентированный подход к образованию / А. В. Великанова. – Выпуск 2. – Самара : Изд-во Профи, 2002. – С. 92.
3. Гальскова Н. Д. Компьютер на уроках иностранного языка / Н. Д. Гальскова // Иностранные языки в школе. – 1997. – № 5. – С. 40–42.
4. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : словник-госарій / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : Вид-во «СПЛОМ», 2011. – 214 с.
5. Dodge B. Some Thoughts About WebQuest [Електронний ресурс] / B. Dodge. – 1995–1996. – Режим доступу : <http://webquest.sdsu.edu/aboutwebquests.html>.

6. March T. Web-Quests for Learning [Електронний ресурс] / Т. March. – 1998. – Режим доступу : <http://www.ozline.com/webquests/intro.html>.
7. Dodge B. A Rubric for Evaluating WebQuests [Електронний ресурс] / B. Dodge. – 2001. – Режим доступу : <http://webquest.sdsu.edu/webquestrubric.html>.

РЕЗЮМЕ

Можаровская Е. Э. Использование технологии веб-квеста в иноязычной подготовке.

В статье рассматриваются возможности использования технологии веб-квеста как модели проектно-ориентированной иноязычной профессиональной подготовки. Исследуется эффективность и возможности использования веб-квест технологии. Описывается структура, возможная тематика и виды веб-квестов. Подробно рассматриваются виды заданий для веб-квестов и их использование в иноязычной подготовке. Рассматривается структура и составные части веб-квест презентации. Акцентируется внимание на преимуществах технологии веб-квест в иноязычной профессиональной подготовке. Раскрываются преимущества использования веб-квест-технологии в учебном процессе.

Ключевые слова: веб-квест, иноязычная подготовка, Интернет-ресурсы, информационные технологии, презентация, познавательная активность.

SUMMARY

Mozharovska O. Using webquest technology in the foreign language training.

This article discusses the possibility of using of the WebQuest technology as a model of the project-oriented professional foreign language training. The author studies and analyzes efficiency and possibility of using WebQuest Technology. The scientific novelty of the research approach is due to copyright issues regarding the use of WebQuest techniques in the foreign language training of technical specialties students. The author describes the structure, possible topics and types of WebQuests. Kinds of tasks for WebQuests and their use in foreign language training are elaborated. Attention is focused on the benefits of WebQuest-technology in foreign language training. The author also considers the structure and components of WebQuest presentation. The advantages of using WebQuest technologies in the classroom are revealed.

Nowadays requires specialists in the foreign languages teaching to devote much attention to the work of contemporary electronic resources. It is not only new hardware, but new forms and methods of teaching, new approaches to the learning process. The main goal of foreign language training is the formation and development of communicative culture, learning practical mastery of foreign languages. The teachers' task is to create an environment for each student to practice language acquisition, select the methods that would allow everyone to show their activity and creativity. Modern educational technology, such as training in collaboration, project methods, the use of new information technologies, online resources helps to implement students' approach to learning, providing individualized and differentiated learning based on students' interest, training, and skills. In this case the use of WebQuest technologies are complex. It develops analytical skills and creative thinking. A teacher should have a high level of substantive, methodological, information and communication competence. In educational environment WebQuests and Websites have got enough popularity, they are designed to maximize the integration of Internet technologies into teaching subjects at different educational levels.

Key words: WebQuest, foreign language training, online resources, information technology, presentation, cognitive activity.